

NIEPOCZTOWE STEMPLE OKOLICZNOŚCIOWE STOSOWANE W GOSTYNIU W LATACH 1958-2018

Stemple niepocztowe to takie, które nie służą do skasowania znaczka pocztowego, lecz mają na celu promocję zawartej w nich treści, a przede wszystkim dokumentują istotne wydarzenia. Można je określać jako propagandowe lub reklamowe. Stosowane są obok kasowników okolicznościowych lub kasowników dziennych.

Stemple przedstawione w niniejszym artykule towarzyszyły wielu imprezom (nie tylko filatelistycznym) zorganizowanym na terenie Gostynia w latach 1958-2018. Niektóre z nich uzupełniały kasowniki okolicznościowe wykonane i stosowane przez Poczta Polską w Urzędzie Pocztownym Gostyń Poznański 1. Dzięki tym stemplom możemy dowiedzieć się dzisiaj o wielu ciekawych przedsięwzięciach kulturalnych i uroczystościach, jakie odbywały się w mieście.

W drugiej części artykułu zaprezentowano stemple, które stosowała poczta młodzieżowa działająca przy Zarządzie Koła Polskiego Związku Filatelistów w Gostyniu w latach 1960-1961. Wykonywanie i stosowanie stempli niepocztowych po 1970 roku uniemożliwił Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (cenzura). Stemple te były wykorzystywane do stemplowania kartek, arkusików, kopert niepocztowych, a także pojawiały się obok kasowników okolicznościowych. Nie były, rzecz jasna, używane do kasowania znaczków Poczty Polskiej. Kasowanie znaczków tymi stemplami naruszało bowiem prawo pocztowe.

Nie sposób już dziś ustalić projektantów najstarszych stempli niepocztowych przygotowanych przez gostyńskie Koło PZF. Wiadomo jednak, iż te stosowane w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych zaprojektowali członkowie miejscowego Koła. Z kolei wydawnictwa poczty młodzieżowej to projekty: Stanisława Piotrowiaka, Zbigniewa Kołomłockiego i Romana Wysockiego.

Pierwszy stempel niepocztowy powstał w Gostyniu w 1958 roku podczas Wystawy Regionalnej Ziemi Gostyńskiej, która czynna była w Powiatowym Domu Kultury przy ul. Strzeleckiej od 8 do 29 czerwca 1958 roku. Opracowali go członkowie gostyńskiego Koła PZF (1).

1

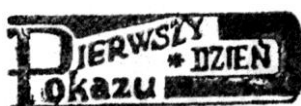
2

3

4

5

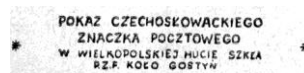
6

7

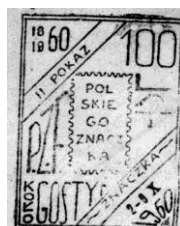
8

9

10

11

12

Od 3 do 11 października 1959 roku odbywał się „I Pokaz Znaczka Poczowego” z okazji Dnia Znaczka. Prezentacja także odbyła się w sali Powiatowego Domu Kultury. Od 3 do 11 października stosowano pieczętkę okrągłą (2), zaś 9 października pieczętkę trójkątną (3).

Kilka kolejnych stempli niepocztowych pojawiło się podczas Pokazu Znaczka w Wielkopolskiej Hucie Szkła w Gostyniu. Trwał on od 1 do 21 grudnia 1959 roku. Stosowano wówczas stemple z datą „13 XII 1959” (4),

„Pierwszy dzień pokazu” (5), „Ostatni dzień pokazu” (6) oraz „Klub Filatelistyczno-Geograficzny. Sekcja PZF Koło Gostyń przy Wielkopolskiej Hucie Szkła w Gostyniu” (7).

W następnym roku od 15 do 29 lutego w Wielkopolskiej Hucie Szkła odbył się „Pokaz Czechosłowackiego Znaczka Poczтового”. Dokumentuje go między innymi okrągła pieczętka dwujęzyczna (8) i prostokątna (9).

Z okazji 100-lecia polskiego znaczka pocztowego od 2 do 9 października 1960 roku przygotowany został „II Pokaz Znaczka Poczтового”. Ekspozycję zorganizowano w auli gostyńskiego gimnazjum. W czasie pokazu stosowano dwie pieczętki kauczukowe – poziomą (10) i pionową (11).

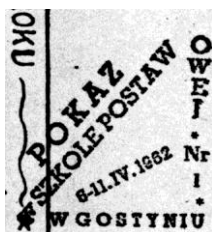
Dla upamiętnienia drugiego lotu człowieka w kosmos Koło PZF w Gostyniu 2 września 1961 roku stosowało okolicznościowy stempel w kolorze fioletowym (12).

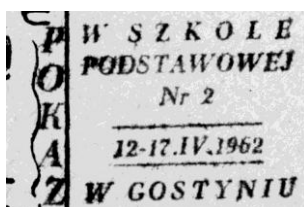
13

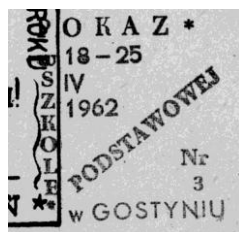
14

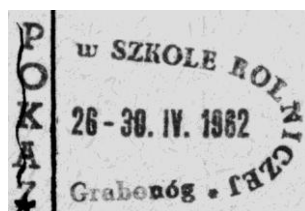
15

16

17

18

19

Celem uczczenia 1. rocznicy lotu Jurija Gagarina w kosmos na statku Wostok I zorganizowano na terenie Gostynia 12 kwietnia 1962 roku pokazy znaczków pocztowych. Ekspozycje okolicznościowe, którym towarzyszyły stemple niepocztowe, pojawiły się w: Powiatowym Domu Kultury (13), Wielkopolskiej Hucie Szkła (14), Szkole Podstawowej nr 1 (15), Szkole Podstawowej nr 2 (16), Szkole Podstawowej nr 3, działającej w gmachu gimnazjum w Gostyniu (17) i Szkole Rolniczej w Grabonogu (18).

Z okazji Dnia Znaczka 1964 roku stosowano stempel „Międzynarodowy Tydzień Pisania Listów” (19).

4 czerwca 1965 roku Wielkopolska Huta Szkła w Gostyniu obchodziła 40-lecie powstania oraz uroczystość wręczenia sztandaru. Jubileusz

uświetnił kasownik okolicznościowy oraz dodatkowy stempelek upamiętniający 1000 lat państwa polskiego, 400-lecie szklarstwa oraz Dzień Chemika/Szklarza (20).

20

21

22

23

24

25

Przewieziono Poczta Konną
Wystawa Powozów Konnych
Gostyń, 29.05.2004

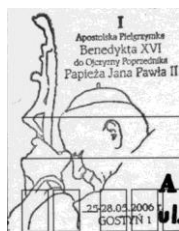
26

27

W hołdzie Janowi Pawłowi II
w 86. rocznicę urodzin
mieszkańcy Ziemi Gostyńskiej
GOSTYŃ I • 18.05.2006 r.

28

29

30

CEGIEŁKA NA RENOWACJĘ
GOSTYŃSKIEJ FARY

31

Od 26 stycznia do 1 lutego 1970 roku odbywał się „III Pokaz Znaczka Poczтового” dla uczczenia 25. rocznicy oswoobodzenia Gostynia. Pokaz miał miejsce w sali konferencyjnej ratusza. Imprezie towarzyszył niepocztowy stempelek okolicznościowy (21).

W Zakładowym Domu Kultury „Hutnik” od 24 do 27 maja 1970 roku czynna była ekspozycja pod hasłem „Pokaz znaczka o tematyce leninowskiej 1870-1970”. Także z tej okazji opracowano i stosowano stempel niepocztowy (22).

11 czerwca 1995 roku na Świętej Górze koło Gostynia przebiegały centralne uroczystości jubileuszu 400-lecia śmierci świętego Filipa Neri. Oprócz stosowania przez Poczta Polską kasownika okolicznościowego niektóre przesyłki zostały ostemplowane dodatkowo niepocztowym stemplem Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Gostyniu (23).

Erygowanie nowej parafii rzymskokatolickiej w Gostyniu pod wezwaniem błogosławionego Edmunda Bojanowskiego odbyło się 21 sierpnia 2001 roku. Uroczystość upamiętniły dwa stemple niepocztowe: owalny (24) oraz okrągły (25). Oba zaprojektował Sławomir Tomków.

Kolejny stempel niemający charakteru pocztowego przygotowano z okazji „IV Wystawy powozów konnych – Gostyń 2004”. Imprezie towarzyszyła 29 maja 2004 roku poczta konna (26). Projektantem stempla był Maciej Kretkowski.

Po śmierci papieża Jana Pawła II Poczta Polska stosowała okolicznościowy stempel „Wielkopolska żegna Ojca Świętego – Gostyń”. Stempel był stosowany w kwietniu i maju 2005 roku w Urzędzie Pocztowym w Gostyniu, lecz nie był kasownikiem okolicznościowym (27).

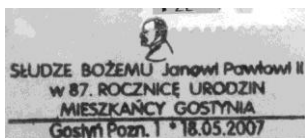
Dla upamiętnienia 1. rocznicy śmierci oraz 86. rocznicy urodzin Jana Pawła II stosowano w Gostyniu 18 maja 2005 roku stempel niepocztowy z herbem papieskim (28).

Następne stemple niepocztowe przygotowano w Gostyniu z okazji I Apostolskiej Pielgrzymki do Polski papieża Benedykta XVI, która odbyła się 25 maja 2006 roku. Stosowano wówczas stempel z sylwetką Jana Pawła II (29).

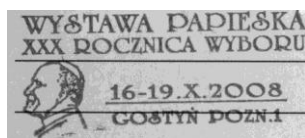
Z okazji gostyńskiego jarmarku średniowiecznego, który miał miejsce 26 września 2006 roku na błoniach za kościołem farnym pod wezwaniem św. Małgorzaty, opracowano dwa stemple niepocztowe – okrągły (30) i prostokątny (31). Ich projektantem był Zdzisław Kamiński – prezes Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary.

18 maja 2007 roku Poczta Polska stosowała w Urzędzie Pocztowym Gostyń Poznański 1 niepocztowy kasownik przygotowany z okazji 87. urodzin Jana Pawła II (32).

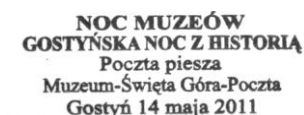
W ramach Dni Papieskich obchodzonych od 16 do 19 października 2008 roku zorganizowana została w Gostyniu wystawa papieska w 30. rocznicę wyboru kardynała Karola Wojtyły na Stolicę Apostolską. Imprezie towarzyszył stempel okolicznościowy, niemający charakteru pocztowego kasownika (33). Jego projektantem był Grzegorz Kaniewski.

32

33

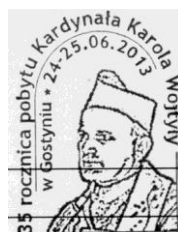
34

35

36

37

38

39

40

41

14 maja 2011 roku po raz pierwszy przeprowadzono w Gostyniu akcję pod nazwą „Noc Muzeów”. Oprócz samorządowych instytucji kultury Gminy Gostyń wzięły w nim udział lokalne organizacje pozarządowe. Czynie w organizację włączyło się gostyńskie Koło PZF. Przygotowało wystawę, wydało walory filatelistyczne oraz opracowało stemple niepocztowe. Pierwszy nosił nazwę „Gostyńska Noc z Historią Poczta Piesza Muzeum – Święta Góra – Poczta Gostyń, 14 maja 2011 roku” (34). Pozostałe to dwie okrągłe pieczęcie z napisami: „Muzeum” (35) i „Święta Góra” (36). Ich projektanci nie są znani.

35. rocznica pobytu kardynała Karola Wojtyły w Gostyniu była okazją do przygotowania i stosowania stempla niepocztowego. Używano go od 24 do 25 czerwca 2013 roku (37). Stempel zaprojektował Grzegorz Kaniewski.

Rozpoczęcie roku błogosławionego Edmunda Bojanowskiego zainaugurowano w Gostyniu 14 listopada 2013 roku, w 142. rocznicę jego śmierci. Z tej okazji przygotowano stempel niepocztowy, który zaprojektował Grzegorz Kaniewski (38).

Uroczystość kanonizacji Jana Pawła II odbyła się 27 kwietnia 2014 roku w Watykanie na Placu Świętego Piotra. Błogosławiony papież Polak

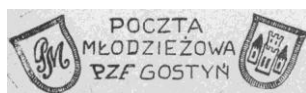
został ogłoszony świętym kościoła katolickiego. Dla uczczenia tego wydarzenia w Gostyniu zorganizowano wystawę papaliów „Droga do świętości” i przygotowano stempel niepocztowy upamiętniający kanonizację (39). Jego projektantem był Andrzej Dudek.

21 października 2017 roku po kilkudziesięcioletnich staraniach ponownie w świętogórskiej bazylice filipinów zabrzmiały organy. Z tej okazji Kongregacja Oratorium św. Filipa Neri na Świętej Górze wydała okolicznościową kartkę beznominałową i przygotowała specjalny stempel niepocztowy zaprojektowany przez Irminę Eitner (40).

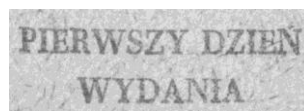
W kwietniu 2018 roku zorganizowano w Nadleśnictwie Piaski pokaz znaków pocztowych o tematyce przyrodniczej. Towarzyszył mu zaprojektowany przez Andrzeja Dudka stempel niepocztowy (41).

42

43

44

45

46

47

48

49

50

Poczta młodzieżowa, działająca przy Zarządzie Koła Polskiego Związku Filatelistów w Gostyniu, w latach 1960-1961 przygotowała i ostemplowała walory pocztowe dwudziestoma pięcioma stemplami niepocztowy-

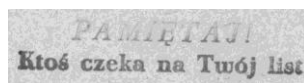
mi. Były to: „Poczta Młodzieżowa PZF Gostyń”, stempel stosowany ze zmienną datą w latach 1960-1961 (42), „Poczta Młodzieżowa PZF Gostyń” z lat 1960-1961 (43), „Pierwszy dzień wydania” (44), „25 IX 1960 II Pokaz lotniczy Gostyń – Gola” (45), „31 XII 1960 Rumuńska Republika Ludowa 1947-1960” (46), „13 IV 1961 1000 lat państwa polskiego 966-1966” (47),

51

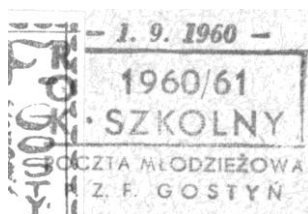
52

53

54

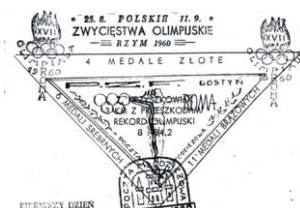
55

56

57

58

59

„18 XI 1960 100. rocznica urodzin Ignacego Paderewskiego” – jeden okrągły (48), drugi prostokątny (49), „7 XI 1960 43. rocznica Rewolucji Październikowej” – jeden okrągły (50), drugi prostokątny (51), „9 X 1960 Dzień Znaczka” – dwa prostokątne (52, 53) i jeden okrągły (54), „1 IX 1960 Rozpoczęcie roku szkolnego 1960/61” (55), „20 XI 1960 Dzień Nauczyciela” (56), „12 IV 1961 Zdobycie kosmosu” (57), „11 IX 1960 Olimpiada Rzym 1960” (58), „16 IV 1961 Wybory do Sejmu i Rad Narodowych” (59), „1 V 1961 Pierwszy Maj 1961” (60), „2 V 1961 Wyścig Pokoju 2-16 V 1961” (61), „16 V 1961 Zwycięzcy Wyścigu Pokoju” (62), „1 VII 1961 Międzynarodowy Dzień Dziecka” (63), „24 VI 1961 Zakończenie roku szkolnego

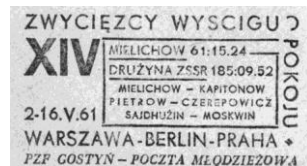
1960-1961” (64), „29 VI 1961 Święto Morza” – jeden okrągły (65), drugi prostokątny (66).

60

61

62

63

64

65

66

Nie mam pewności, czy zebrałem odbitki wszystkich stempli niepoczтовых stosowanych na terenie Gostynia w minionych sześćdziesięciu latach. Będę bardzo wdzięczny za wskazanie niewymienionych w tekście, a używanych podczas różnego typu imprez na terenie miasta.